

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

**“YASHIL” IQTISODIYOTGA O‘TISHDA INNOVATSIYALARNI
KENG JORIY QILISH VA BARQAROR IQTISODIYOTNI
INSTITUTSIONAL TARAQQIY ETTIRISH DOLZARBLIGI**

**INSTITUTIONAL DEVELOPMENT OF A SUSTAINABLE
ECONOMY AND WIDE IMPLEMENTATION OF INNOVATIONS
DURING THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY**

**ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ УСТОЙЧИВОЙ
ЭКОНОМИКИ И ШИРОКОЕ ВНЕДРЕНИЕ ИННОВАЦИЙ ПРИ
ПЕРЕХОДЕ К “ЗЕЛЕННОЙ” ЭКОНОМИКЕ**

Onlayin xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari

2024-yil 20-may

MAXSUS SON

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Google
Scholar

doi

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

III shu'ba

YANGI O'ZBEKISTONDAGI KO'P VEKTORLI, PROGMAKIK,
KONSEPTUAL ISLOHOTLARIDA "YASHIL" IQTISODIYOTNI
KENG JORIY ETISH ORQALI TARKIBIY O'ZGARTIRISHLARNI
CHUQURLASHTIRISH

Section III

DEEPENING STRUCTURAL CHANGES DUE TO WIDE
IMPLEMENTATION OF "GREEN" ECONOMY
IN MULTI-VECTOR PROGRAMMATIC, CONCEPTUAL REFORM
IN THE NEW UZBEKISTAN

III секция

УГЛУБЛЕНИЕ СТРУКТУРНЫХ ПЕРЕМЕН ЗА СЧЕТ
ШИРОКОГО ВНЕДРЕНИЯ "ЗЕЛЕННОЙ" ЭКОНОМИКИ
В МНОГОВЕКТОРНЫХ ПРОГРАМАТИЧЕСКИХ,
КОНЦЕПТУАЛЬНЫХ РЕФОРМАХ В НОВОМ УЗБЕКИСТАНЕ

RAQAMLI IQTISODIYOTDA RIVOJLANGAN DAVLATLAR TAJIRIBASI ASOSIDA MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISH ASOSLARI

Abduraimov Abdulaziz Ulug'bek o'g'li

Tarmoq bozorlari va ishlab chiqarishda mehnat
unumdorligi tadqiqotlari markazi

Annotatsiya: Maqolada O'zbekiston iqtisodiyotida mehnat unumdorligini oshirish maqsadida rivojlangan davlatlar tajribasini o'rganish, ushbu davlatlarda foydalanilgan metodlar, ishlab chiqilgan qonunlar, ulardan amaliyotda foydalanish ko'nikmalari, natijalari shuningdek raqamli texnologiyalardan keng foydalanish yuzasidan davlat tomonidan amaliy ishlar olib borilayotganligi va bu borada tegishli qonun hujjatlari qabul qilinayotganligi, ushbu yo'nalishni jadal rivojlantirish maqsadida o'rta va uzoq muddatli maqsadlar qo'yilayotganligi yoritildi. Iqtisodiyotda mehnat unumdorligini oshirish yo'nalishida tegishli takliflar berildi.

Kalit so'zlar: mehnat unumdorligi, kapital, investitsiya, raqamlashtirish, darajaning oshishi, sanoat.

Abstract: The article highlighted the research of developed countries in order to increase labor productivity in the economy of Uzbekistan, the methods used in these countries, developed laws, skills for their use in practice, the results of which are also practical work by the state on the widespread use of digital technologies, relevant legislation is being adopted in this regard, medium and long-term goals are Relevant proposals were made in the direction of increasing labor productivity in the economy.

Key words: labor productivity, capital, investment, digitization, level increase, industry, strategy.

Аннотация: В статье освещается изучение опыта развитых стран в целях повышения производительности труда в экономике Узбекистана, применяемые в этих странах методы, разработанные законы, навыки их применения на практике, результаты, а также практическая работа государства по широкому использованию цифровых технологий и принятие соответствующих законодательных актов в этом направлении, ставятся среднесрочные и дол-госрочные цели в целях ускоренного развития данного направления. Даны соответствующие предложения по повышению производительности труда в экономике.

Ключевые слова: производительность труда, капитал, инвестиции, цифровизация, повышение уровня, отрасль, стратегия.

Davlat iqtisodiyotining raqobatbardoshligi va mehnat unumdorligining barqaror iqtisodiy o'sishi masalasi butun dunyoda juda dolzarbdir. Zamonaviy iqtisodiy rivojlanish inson tajribasi va mehnat salohiyatidan foydalanishga qaratilgan "yangi" raqamli iqtisodiyotga o'tish bilan belgilanadi. Shuning uchun bugungi kunda mehnat resurslarini samarali boshqarish hamda rivojlantirish biznes tuzilmalari va ayniqsa sanoat korxonalari uchun asosiy vazifaga aylanmoqda. Ammo aksariyat zamonaviy korxonalar mehnat resurslarini samarasiz boshqarish tufayli o'z xodimlarining salohiyatini to'liq baholay olmaydilar, shuningdek, raqamli iqtisodiyot va doimiy o'zgaruvchan tashqi muhit sharoitida obyektiv sabablarga ko'ra eskirgan usullar va baholash vositalaridan foydalanish maqsadsiz bo'lib qolmoqda.

Iqtisodiyotning barcha sohalarida mehnat unumdorligining past ko'rsatkichi davlat ishlab chiqarish va iqtisodiy tizimining umumiy samaradorligiga ta'sir qiladi, chunki mehnat unumdorligi mehnat resurslaridan foydalanish va ijtimoiy takror ishlab chiqarish samaradorligining mezonidir. Yangi texnologik tartibga o'tish sharoitida innovatsiyalarni faol yaratish va amalga oshirish, mehnat unumdorligining roli va ahamiyati ayniqsa dolzarb bo'lib qoladi, chunki uning darajasiga texnologiyalar kompleksi va raqamli texnologiyalarni joriy etish samaradorligi ta'sir etadi.

Mehnat unumdorligi - mahsulot birligini ishlab chiqarishga sarflangan vaqt yoki vaqt birligida ishlab chiqarilgan mahsulot miqdori bilan o'lchanadi.

Mehnat unumdorligi mamlakat iqtisodiyotining soatlik ishlab chiqarish hajmini o'lchaydi. Xususan, u bir soatlik mehnat hisobidan ishlab chiqarilgan real yalpi ichki mahsulot (YAIM) miqdorini ko'rsatadi.

Yuqori mehnat unumdorligi biznesning yuqori rentabelligi hisoblanadi. Agarda global miqyosda qaralsa, har bir alohida korxonaning mahsuldorligini oshirish milliy iqtisodiyotning o'sishiga olib keladi.

Mehnat unumdorligining o'sishi tejash, jismoniy kapitalga investitsiyalar, yangi texnologiyalar va inson kapitali kabi asosiy omillarga bog'liq.

Bugungi kunda global miqyosda mehnat unumdorligi eng yuqori bo'lgan davlatlar Lyuksenburg (136,4 ming doll), Irlandiya (122 ming doll), Islandiya (82 ming doll), Singapur (74,1 ming doll), Norvegiya (72,3 ming doll) hisoblanadi.

Mehnat unumdorligini oshirish orqali mamlakat iqtisodi rivojlangan bir nechta davlatlardan tajribasi o'rganildi.

Rossiya tajribasi

Rossiya Federatsiyasi Prezidentining 2018-yil 7-maydagi "Rossiya Federatsiyasini rivojlantirishning milliy maqsadlari va strategik vazifalari to'g'risida"gi 204-sonli qarori bilan tasdiqlangan "Mehnat unumdorligi va bandlikni qo'llab-quvvatlash" milliy loyihasi ishlab chiqildi. Loyiha doirasida 2024-yilgacha iqtisodiyotning asosiy noxomashyo tarmoqlari o'rta va yirik korxonalarida mehnat unumdorligining yiliga kamida 5 foizga o'sish sur'atini va 2024-yilgacha mehnat unumdorligini 20 foizdan ortiq oshirishni ta'minlashdan iborat. Loyihani amalga oshirishda "Mehnat unumdorligi bo'yicha Federal vakolatlar markazi" (FSK) bevoqta ma'sul hisoblanadi.

Rossiyada mehnat unumdorligining past darajadali va milliy loyihani amalga oshirish ahamiyati:

1. Hosildorlikning sifat jihatidan o'sishi uchun zarur bo'lgan texnologik va boshqaruv malakalarining yetarli darajada emasligi;
2. Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish loyihalarini amalga oshirish uchun zarur bo'lgan moliyalashtirish vositalarining qo'llanilishi;
3. Mehnat unumdorligini oshirishga to'sqinlik qiluvchi qonunchilik bazasi (tarmoqlararo tartibga solishning ayrim normalari, ishlab chiqaruvchiga ortiqcha talablar);
4. Ijtimoiy xavf-xatarlarning yuqori darajasi, natijada, ommaviy ishdan bo'shatish va yangi ish topishda qiyinchiliklar, shuningdek, tezkor qayta tayyorlash.

"Mehnat unumdorligi" milliy loyihasining 2017–2020-yillarda Rossiya iqtisodiyotining o'sishiga qo'shgan hisssasi, FSK ma'lumotlariga ko'ra, 2 mlrd dollarni tashkil etdi. Dastlabki 1346 ta korxonada mehnat unumdorligi o'rtacha 12 foizga, ish haqi fondi esa 11 foizga oshdi. Qariyb 1500 ta loyihani amalga oshirish uchun davlat investitsiyalari atigi 95 mln dollar tashkil etdi, ya'ni davlat investitsiyalari 19 barobarga o'zini oqladi.

Birgina qishloq xo'jaligining o'zida 107 ta fermer xo'jaligining mehnat unumdorligi 19 foizga (kutilgan natijadan 12 foizga ortiq), daromadi 14 foizga (3,4 mlrd doll), ishchilar soni 1foizga, ish haqi fondi 16 foizga, qo'shilgan qiymatning o'sishi 20 foizga (1,2 mlrd doll) o'sdi.

Rosstat ma'lumotlariga ko'ra, 2019 yilda qishloq xo'jaligida mehnat unumdorligi o'rtacha 16,4 ming dollarni tashkil etdi. Taqqoslash uchun, 2015 yilda – 11,9 ming dollar bo'lgan. To'rt yil ichida bu ko'rsatkich 42 foizga o'sgan

Bundan tashqari keyingi bosqichlarda Milliy loyiha ishtirokchilari ustuvor tarmoqlarga kiruvchi ishlab chiqarish, transport, qurilish va savdo sohalarida 75 ta hududidan 3398 ta korxona ishtirok etdi. Ularning umumiy daromadi 111,8 mlrd dollarga baholandi.

2019–2021-yillarga mo'ljallangan milliy loyiha ishtirokchilari o'z daromadlarini 61 milliardga oshirdi, bu esa xuddi shu davrdagi milliy loyihaga davlat sarflagan mablag'dan 4,5 barobar ko'pdir.

1. Stavropol o'lkasidan "Solnechny Dar" TK, FSK tomonidan kengaytirilgan yordam oldi. Birinchi pilot loyiha sifatida dumaloq, o'rta kattalikdagi pomidorni yig'ish-qadoqlash-iste'molchilarga jo'natish oqimi tanlandi. Natijada do'konlarga jo'natish uchun qadoqlangan va tayyorlangan pomidor hajmi 20 foizga oshib, bir kishiga 703 dan 850 kilogrammgacha oshdi. Kuniga yig'im-terim vaqti ikki baravardan 7 kundan 3 kunga, tugallanmagan ishlar esa 2,5 baravarga 415 tonnadan 167 tonnagacha qisqardi.
2. Tver viloyatidagi Dmitrogorsk sut zavodida sut va nordon sut mahsulotlarini ishlab chiqarishga ixtisoslashgan milliy loyiha doirasida FSK mutaxassislari shishada kefir ishlab chiqarishni optimallashtirishdi. Korxona tajriba oqimida ishlab chiqarishni 47 foizga oshirdi (smenada 21,9 mingdan deyarli 31,2 ming shishagacha). Jarayon vaqti 30 foizga (16 soatdan 11 soatgacha)qisqardi.
3. "Elinar-broller" MCHJ parrandachilik fermasida birinchi tajriba oqimi sifatida tabiiy yarim tayyor mahsulotlar son, ko'krak, qanot, qiyma, tana go'shti ishlab chiqarish tanlandi. Bunda oyoq bo'g'inini kesish moslamasi o'rnatildi va mahsulotlarni konveyerdan porsiyaga tushirish texnologiyasi qo'llanildi. Bu mahsulotlar ishlab chiqarishni 15 daqiqada 74 dan 92 kilogrammgacha oshirdi. Ularning ishlab chiqarish vaqtini deyarli ikki baravarga, 57 dan 31 daqiqagacha qisqartirdi.

Xitoy tajribasi

Xitoyda 1990-yillardan boshlab qazib olish sanoati sohasida mehnat unumdorligi darajasining ancha tez o'sishi kuzatildi. Masalan, 1990-yillarning o'rtalaridan 2000-yillarning o'rtalarigacha qazib olish sanoatida bir

ishchiga to'g'ri keladigan yalpi ichki mahsulot deyarli to'rt barobar ko'paygan bo'lsa, bu natijaga erishish uchun qazib olish sanoatida kapital-mehnat nisbatini 8 barobarga oshirish zarur edi. 2000-yillarning o'rtalarida sekinlashganidan so'ng, Xitoyning mehnat unumdorligi o'sishi 2011-yilgacha sezilarli o'sishni qayt etmadi. Shundan so'ng 2011- yilda qabul qilingan XII besh yillik rejadani so'ng Xitoy ekstensivlikdan intensiv sanoat o'sishiga, ya'ni innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirishga o'tti. Iqtisodiyotning o'zini-o'zi yoqilg'i-energetika resurslari bilan ta'minlash zarurati yuzaga kelganligi sababli, asosiy rolni energetika va tog'-kon sanoati egalladi. Natijada, hukumatning chora-tadbirlari, jumladan, sanoat korxonalarini birlashtirish tufayli XII besh yillik rejani amalga oshirish jarayonida Xitoyda energetika va tog'-kon sanoatida mehnat unumdorligi to'rt barobarga oshdi.

Mehnat unumdorligi ko'rsatkichlari qo'llaniladigan makroiqtisodiy vositalarga bog'liq. Xitoy iqtisodchilari ularni uchta blokka ajratadilar:

1. Ilg'or texnologiyalarni qo'llash bilan bog'liq asosiy kapital vositalari.
2. Ishchilarning malakasi, ma'lumoti, yoshi bilan bog'liq ijtimoiy-iqtisodiy vositalar.
3. Xodimlarni boshqarish faoliyati, ishlab chiqarishni tashkil etish bilan bog'liq tashkiliy vositalar (ko'pincha oxirgi ikkita blok bittaga birlashtiriladi).

Ushbu vositalar Xitoyda qisqa vaqt ichida mehnat unumdorligini oshirish imkonini berdi. Bundan tashqari, amalga oshirilgan islohotlar ishchi kuchi harakatchanligidagi qator institusional to'siqlarni bartaraf etdi va mehnatni unumdorligi past tarmoqlar va hududlardan yuqori mahsuldor tarmoqlarga qayta taqsimlanishini rag'batlantirdi. Xitoyning iqtisodiy rivojlanishining umumiy tajribasi shuni ko'rsatadiki, qishloq xo'jaligining ishlab chiqarish va bandlikdagi ulushi mamlakatda daromadlar darajasining oshishi natijasida vaqt o'tishi bilan pasaydi.

Makro darajada mehnat unumdorligi ko'rsatkichi nafaqat inson kapitalini jamiyat xizmatlari samaradorligiga, aholining hayot sifatiga, sanoatning raqobatbardoshligiga, sanoatning rivojlanish sur'atlariga sarflashni tavsiflaydi, balki texnik, texnologik va boshqaruv qarorlarini qabul qilish ko'rsatkichidir. Mehnat samaradorligi va natijadorligining o'sish omillaridan malakali foydalanish, davlat va uning hududlarini muvozanatli iqtisodiy rivojlanishiga bevosita ijobiy ta'sir ko'rsatadi

Mikro darajada mehnat unumdorligi ko'rsatkichi sanoat korxonasi faoliyatining asosiy ko'rsatkichidir, chunki u mehnat xarajatlari natijadorligi va samaradorligi, ish haqi darajasi, ishlab chiqarish xarajatlari hajmini tavsiflaydi.

Yuqoridagilarga asoslanib, raqamli iqtisodiyotda mehnat unumdorligi ko'rsatkichini o'rganish, uni baholash usullari, ushbu ko'rsatkichni o'lchash va prognoz qilishning yangi tizim vositalarini izlash zamonaviy jamiyatda, raqamli texnologiyalar va innovatsiyalar asrida o'z ahamiyatini yo'qotmagan degan xulosaga kelish mumkin. Samarali mehnat unumdorligi jamiyatning rivojlanishi va iqtisodiyotni raqamlashtirish bilan bevosita bog'liq. Sanoatda mehnat unumdorligining o'sishiga ta'sir qiluvchi omillarni aniqlash, metodologik hisoblarni tadqiq etish va ishlab chiqish, shuningdek mehnat unumdorligini prognoz qilish konsepsiyasi bugungi davrda katta qiziqish uyg'otmoqda.

Rivojlanayotgan mamlakatlar uchun turli sohalar yoki sanoatlarning mehnat unumdorligi juda katta farq qiladi, shuning uchun tarmoqlar yoki tarmoqlar o'rtasida mehnat taqsimoti tuzilmasidagi o'zgarishlar mehnat unumdorligini oshirishda, shuningdek, turli sohalarida mehnat unumdorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Turli tarmoqlarda mehnat unumdorligini oshirish, asosan, aylanma ishlab chiqarishni chuqurlashtirish va foydalaniladigan oraliq mahsulotlar sonining ko'payishi hisobiga erishiladi. Buni mehnat taqsimotini aholi jon boshiga jismoniy kapital va inson kapitalining kiritilishi bilan o'lchash mumkin. Kapitalning organik tarkibini yaxshilash yoki mehnat unumdorligini oshirish uchun texnologik taraqqiyotdir.

Rivojlanayotgan mamlakatlarda mehnat tuzilmasini o'zgartirish orqali mehnat unumdorligini oshirish uchun ishchi kuchi taklifini sanoat talabiga moslashtirish kerak, bu nisbatan to'liq va samarali mehnat bozorini talab qiladi, shuning uchun unumdorligi past bo'lgan tarmoqlardagi ortiqcha ishchi kuchi yuqori mahsuldorlikka ega tarmoqlarga muammosiz o'tkazilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. П.Е.Солопов Теории производительного и непроизводительного труда как отражение процесса развития социально-экономических отношений: дис. канд. экон. наук: 08.00.01/ Солопов Петр Евгеньевич. Москва.
2. Ф.У.Тейлор Принципы научного менеджмента / пер. с англ. М.: Финансы и статистика, 1989. – 104 с.; А.Н.Сорочайкин, И.А.Сорочайкин Знания и рост производительности труда (концепция П.Друкера – Ф.Тейлора) // Журнал Самарского государственного университета. – 2011. – №10.
3. М.В.Тимошкова Рассмотрение экономического учения Дж.М.Кейнса // Modern science. –2020. – №10-2.
4. Elektron manba: Lex.uz – O'zbekiston Respublikasi qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi.
5. Elektron manba: rostat.gov.ru – Rossiya Federatsiyasi Statistika xizmati bazasi.
6. Elektron manba: <http://english.mofcom.gov.cn/> – Xitoy Xalq Respublikasi Savdo vazirligi rasmiy veb-sayti.

MUNDARIJA

I shu'ba

IJTIMOY-IQTISODIY BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARIGA ERISHISH UCHUN "YASHIL" IQTISODIYOTGA JADAL O'TISH

Section I

ACCELERATED TRANSITION TO A GREEN ECONOMY TO ACHIEVE SOCIO-ECONOMIC SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

I секция

УСКОРЕННЫЙ ПЕРЕХОД К "ЗЕЛеной" ЭКОНОМИКЕ ДЛЯ ДОСТИЖЕНИЯ ЦЕЛЕЙ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

The Development of Marketing Innovations in Retail Trade	4
Shakhriyor Sadullaev, Sadullayeva Shahrizoda	
Направления совершенствования стратегии компании для успешной организации IPO	9
Шахзод Сайдуллаев	
"Yashil iqtisodiyot"ni rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish	11
Abdurahmonov Xolboy To'xtayevich	
Тўқимачилик саноати кластерлари инновацион фаолиятининг барқарор ривожланиш муаммолари ва ечимлари	14
Икрамов Мақсад Муратович	
O'zbekistonda chakana savdo korxonalarini rivojlanishi va innovatsion faoliyati	20
Karimov Baxrom Ilxomjonovich	
Unveiling the Dynamics of Agglomeration Economies in Sustainable Development	24
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich	
Kimyo tolalari asosida to'qimachilik mahsulotlari bozorini diversifikatsiyalash usullari	28
Raximov Furqat Jalolovich	
Qashqadaryo viloyatida Safari turizmini rivojlantirish dinamikasini o'rganish	32
Ro'ziyev Bobir Akramovich	
Брендни шакллантириш ва ривожлантириш бўйича замонавий маркетинг назариялари ва стратегиялари	34
Зияева Шахло Шоакбар қизи	
The Development of Marketing Innovations in Retail Trade	37
Shakhriyor Sadullaev, Sadullayeva Shahrizoda	
Ногиронлиги бор шахсларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш масалалари	42
Каримов Бекзоджон Илхомович	
Ichki turizmni rivojlanlantirish tashkiliy mexanizmining asosiy prinsiplari	45
Dehqonov Burxon Rustamovich	
"Yashil" iqtisodiyotga o'tishda ko'zi ojizlar bandligining innavatsion yechimi	48
Usmonov Ziyodulla Ulmas o'g'li	
Аудиторлик текширувини халқаро стандартлар асосида ташкил этиш хусусиятлари	51
Исмоилова Феруза Исроиловна	

II shu'ba

“YASHIL” IQTISODIYOTGA INNOVATSIYALARNI KENG JORIY ETISHDA
ILMIY TADQIQOT ISHLARINING LOYIHAVIY ISTIQBOLLARI

Section II

DESIGN PERSPECTIVES FOR RESEARCH WORK ON THE WIDE IMPLEMENTATION
OF INNOVATIONS IN THE GREEN ECONOMY

II секция

ПРОЕКТНЫЕ ПЕРСПЕКТИВЫ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ РАБОТ
ПО ШИРОКОМУ ВНЕДРЕНИЮ ИННОВАЦИЙ В “ЗЕЛЕНУЮ” ЭКОНОМИКУ

Ta'minot zanjirini boshqarishda transport logistikasi usullarini takomillashtirish.....	56
Zoxidova Nazokat Berdimurot qizi	
Rivojlanayotgan mamlakatlarda fond bozorining rivojlanishi tahlili.....	58
Axmedov Doniyorbek Ulugbek o'g'li	
Davlat moliyasini boshqarishda moliyaviy nazorat usullaridan samarali foydalanish yo'llari.....	60
Kultayev Farxod Shavkatovich	
Янги Ўзбекистонда инсон экологиясини юксалтиришнинг инновацион механизмлари.....	62
Ҳакимов Назар Ҳакимович, Раҳмонов Дўстмурод Абдиназарович	
Тадбиркорлик субъектларини ривожлантиришда саноат ипотекасининг ўрни.....	67
Султанов Баҳром Бегдуллаевич	
Ижтимоий ҳимояни ривожлантиришда янги ёндашувлар.....	70
Каримов Бекзоджон Илхомович	
Капитал бозорини ривожлантириш масалалари.....	72
Турдиева Узайда Омирбаевна	
Инновацион тараққиёт йўлига ўтиш даврида меҳнатга ҳақ тўлашнинг рағбатлантирувчи таъсирини оширирилиши.....	74
Алимжон Қулматов	
Zamonaviy logistika tizimida marketing strategiyalaridan foydalanishni takomillashtirish.....	78
Xasanov Sarvar Ulug'bek o'g'li	
The Development of Marketing Innovations in Retail Trade.....	81
Shakhriyor Sadullaev, Sadullayeva Shahrizoda	
Innovatsion rivojlanishni baholovchi statistik ko'rsatkichlar tizimini takomillashtirish (xorij tajribasi).....	86
Nuriddinov Zufar Akbarovich	
Махсус иқтисодий зоналар фаолияти самарадорлигини ошириш борасида амалга оширилаётган ишлар тўғрисида.....	90
Давлаев Ғолиб Ашурович	
Hududlarning iqtisodiy jihatdan rivojlantirishda “yashil” iqtisodiyot va “yashil” ish o'rinlarining ahamiyati.....	92
Shomirzayev Abdug'affor Abdujabbor og'li	
Innovatsion menejment va raqamli transformatsiyalar jarayonlarini samarali boshqarish yo'llari.....	94
Safarova Dilfuza Baxramovna	
Ижтимоий харажатларни молиялаштиришнинг асосий масалалари.....	99
Тураев Очил Ярашевич	
Инсофли солиқ тўловчиларни кўпайтириш – солиқ кўрсаткичларининг муҳим омили сифатида.....	102
Абдурасулов Алишер Абдурасулович	
Ўзбекистоннинг солиқ сиёсати – макроиқтисодий барқарорликни таъминлашнинг муҳим омилидир...106	
Ҳотамов Алишер Фарходович	
Мулкий муносабатларни ривожлантиришга таъсир этувчи омилларни тартибга солиш ва самарали бошқариш усуллари.....	109
Бобобеков Эргаш Абдумаликович	

III shu'ba

YANGI O'ZBEKISTONDAGI KO'P VEKTORLI, PROGMAKIK, KONSEPTUAL ISLOHOTLARIDA "YASHIL" IQTISODIYOTNI KENG JORIY ETISH ORQALI TARKIBIY O'ZGARTIRISHLARNI CHUQURLASHTIRISH

Section III

DEEPENING STRUCTURAL CHANGES DUE TO WIDE IMPLEMENTATION OF "GREEN" ECONOMY IN MULTI-VECTOR PROGRAMMATIC, CONCEPTUAL REFORM IN THE NEW UZBEKISTAN

III секция

УГЛУБЛЕНИЕ СТРУКТУРНЫХ ПЕРЕМЕН ЗА СЧЕТ ШИРОКОГО ВНЕДРЕНИЯ "ЗЕЛеной" ЭКОНОМИКИ В МНОГОВЕКТОРНЫХ ПРОГРАМАТИЧЕСКИХ, КОНЦЕПТУАЛЬНЫХ РЕФОРМАХ В НОВОМ УЗБЕКИСТАНЕ

Инклюзив иқтисодий ўсиш: назария, муаммо ва уларнинг ечимлари.....	113
Тангрибердиев Сулаймон Камилжонович	
O'zini o'zi band qilgan shaxslardan olinadigan soliqlarni takomillashtirish orqali yashirin iqtisodiyotni jilovlash masalalari.....	116
Davranov Iskandar Jumayevich	
Предпосылки развития зелёного финансирования коммерческими банками Узбекистана	123
Шадиева Дилдора	
Тижорат банкларининг молиявий барқарорлигини ошириш йўллари.....	125
Йўлдошев Сафармурод Муҳаммадович	
Анализ и оценка учета финансовых результатов и направления его к совершенствованию.....	128
Шин Инесса Олеговна	
Soliq ma'muriyatchiligini raqamlashtirish orqali yashirin iqtisodiyotni qisqartirishning ustuvor yo'nalishlari ...	132
Davranov Iskandar Jumayevich	
Йирик инвестиция лойиҳаларини ишлаб чиқиш, самарали молиялаштириш манбаларини аниқлаш ва уларни амалга оширишда юзага келадиган асосий хатарлар (рисklar)ни таҳлил қилиш ("Олмалиқ КМК" АЖ мисолида)	135
Аббосхон Азимов Гайратиевич	
Тижорат банкларининг молиявий барқарорлигини ошириш йўллари.....	139
Йўлдошев Сафармурод Муҳаммадович	
Корпоратив тузилмаларда дебитор қарздорликнинг иқтисодий моҳияти ва асосий мезонлари	142
Мустафаева Шахло Мирзакуловна	
Тижорат банкининг комплаенс назорати, унинг моҳияти ва аҳамияти.....	145
Юнусов Бахтиёр Шавкатович	
O'zbekiston Respublikasida zamonaviy bank xizmatlarini rivojlantirish istiqbollari	149
Kadirov Laziz	
Xorijiy mamlakat banklarida ilk bor komplayens nazoratiga bo'lgan ehtiyoj hamda sanksiyon komplayensning o'ziga xos xususiyatlari	152
Yunusov Baxtiyor Shavkatovich	
Raqamli iqtisodiyotda rivojlangan davlatlar tajribasi asosida mehnat unumdorligini oshirish asoslari.....	154
Abduraimov Abdulaziz Ulug'bek o'g'li	

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. Maxsus son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.